

Rafael Hüseynov

Millət vəkil,
akademik

sürətlə yazıram. Bir neçə günlüyə özümü vadar edirdim ki kağız-qələmə yaxınlaşmayım, bir az soyuyum, toxtayım, sonra yenedən davam edir.

Qabile görə əsl şeir ürəyin lap dərinlərindən, daşdan keçib

Oturar, üzməz!
Çay gəməsi, dağ boyda
Dalğaya dözməz!
Dözumsuz oluruq biz,
Səhv düşəndə yerimiz.
Muğan həsrət yağışa,
Buludlar xəsis...
Yağış tökülür Talışa,
Hey-hey gərəksiz...
Gərəksiz oluruq biz,
Səhv düşəndə yerimiz.
Küt bıçaq parıldayıb

rətlənəcəksiniz.

Hər möcüzə kimi bu şeiri də adidən adi bir təsadüf doğurub.

Hərçənd mən əminəm ki, bu şerin içərisindəki fəlsəfə həmişə Qabilin beynində, qəlbində döyünürmüş və bir bəhanə lazımmış ki, üzə çıxsın.

Bəhanəni də qızmar yay günündə limonad satan yoğun bir qədəş verir.

Qabil özü danışdı ki, yayın

Bu dəfə susatan əsəbiləşir: "Bir stəkan limonad içmişəm al pulunu da qaytarım, lap bir yeşik su verim, amma dəf ol get, mənə hövsələdən çıxarma".

Qabil tərslik edir: "Yox, onu boynundan çıxartmasan getməyəcəyəm!".

"Allahu Əkbər! İşə düşmədik! A kişi çıx get, əlimdən xata çıxar!".

"Yox, çıxartmalısən!".

Əvəzsiz şairin əvəz etdiyi misra Və dəyişməsi çətin olan həqiqətlər

Böyük şairimiz QABILin avqustun 12-nə təsadüf edən növbəti doğum günündə onun haqqında 4 il öncə yazdığımı bu günə gətirirəm.

Unudulmaz şairimiz Qabilin elə şeiri var ki, lap mən dünyaya gəlməzdən öncə doğulub.

Onun elə şeirləri də var ki, gözümün qabağında yaranıb və misraları vərəqə necə köçürdüyünə şahidəm.

Tabii ki, əksər şeirlərini gəcəninmi xəlvətində, ya yenica açılan səhərinmi tənhalığında qələmə alıb və həmin şeirlərin doğulma anına heç kəs şahidlik edə bilməz.

Amma nədənsə mən Qabilin səsinə eşitdiyim, kitablarında oxuduğum bütün şeirlərini görürəm.

Şeirin içərisindəki mənşərlər və mənalar baxımından yox.

Qabili hər oxuyanda, hər dinləyəndə gözlərimin önündən istər-istəməz onun iri həflərlə, kiril əlifbasıyla, aydın xətlə yazdığı sətirlər axıb-keçir.

Ana dilimizin şirinliyi, sadəliyi, ahəngdarlığı ilə dolu, ömür-günümüzün həqiqətlərindən deyən, danışq qədr rəvan, eşidincə, oxuyunca elə bil öz sözlərimmiş kimi dərhal yaddaşına hopan misralar:

**Mən səni görməyə adət etmişəm,
Adət məhəbbət deyil!**

**Səni görməyəndə xiffət etmişəm,
Xiffət məhəbbət deyil!**

**Sənə min ehtiram, hörmət etmişəm,
Hörmət məhəbbət deyil!**

**Gözündə çağlayan mehribanlığa
heyret etmişəm,
Heyret məhəbbət deyil!**

Bəs Qabilcə məhəbbət nə imiş ki, bu hissələrin hər birindən və onların hamısının qovuşduğundan da artıqmış?

Qabil hər şeir adıyla yazılanı şeir hesab etmədiyi kimi hər vurğunluğu da məhəbbət saymırdı.

Onun nəzərində sevgi bütün varlığını, qəlbinə istədiyinə qurban verə bilmək qədər uca, saf, ləkəsiz, riyasız, pərdəsiz bir duyğudur.

Ona görə nə yazırdısa, nə danışdısa, səmimi idi, ürəkəngələni idi.

Ən həcmli əsəri "Nəsimi" mənzum romanı idi ki, yaranışı əvvəldən-sona saysız xatirələrlə bağlıdır və məhəbbət üçün müəyyənləşdirdiyi həmin fədakarlıq, dürüstlük, saflıq düsturuna necə riayət etməsini Qabilin bu əsərin yazılış günləri ilə bağlı bir etirafı dəqiq ifadə edir.

Deyin bəzən görürdüm ki, işim çox yaxşı gedir, vərəqlər bir-birinin ardınca dolur, onda dayanırdım.

Sevinmək əvəzinə özüməndən şübhələnirdim ki, nə üçün belə

durulan su kimi damcı-damcı, gile-gilə gəlməliydi.

Eynən məhəbbət də bu cür!

Qabilin düşüncəsində sevgiyəbənzər duyğulara aldanaraq hər aşıqlıyı məhəbbətə tay tutmaq xətdir. Özünü sevdiyinə bütünlüklə həsr etməsən bu alayarımcılıq sevgi adlanmaz.

Qabil orta əsrlərdə yaşayıb bu şeiri yazsaydı, deyərdilər əsl təsəvvüf şairiridir və bu şeir də bir vəhdət-i vücud tərənnümüdür.

İlahi eşqlə insani sevginin sərhədi bunca şəffafdır və əsl məhəbbət elə həmişə ilahi bir yaşantıdır.

**Yalvarıram, sən
Məhəbbət umma məndən.
Hanı iqtidarım,
Məhəbbətin tufanına sənə gərən
Gəncliyimi
Sənə qurban vermək üçün
Geri qaytarım?!
Geri qaytarım.**

Qabilin həmişə Azərbaycan insanı ilə qalacaq çox şeirləri var. Lakin misraları artıq zərbül-məsəl kimi dillər əzbəri olan "Səhv düşəndə yerimiz" şeiri zənnimcə, bir əvəzsiz incidir ki, gərək hər kəs onu əzbər bilə.

Gərək bu şeir məktəb dərslərimizdə daimi yer ala ki, misralarındakı ibrət hər zaman hər soydaşımızla birgə qala:

**Duman dağı dolanar,
Qiyamət olar.
Duman yola sellanar,
Müsbət olar.
Müsbət oluruq biz,
Səhv düşəndə yerimiz.
Ümman gəməsi çayda**

**Xırçılı salıb.
Qılinc qında pas atıb
Qında korşalıb...
Heyf... korşalıq biz,
Səhv düşəndə yerimiz.
Ağ biləklər, gül əllər
Tarlada qabar.
Bir qeyrətsiz yekəpər**

cırhacırı idi, ürəyim yanırdı, yaxınlaşdım sular köşkünə, qəpikləri verib bir stəkan limonad aldım. İçib sərinləndən sonra baxdım ki, bu kişi suaçana ip bağlayaraq boyunbağı kimi asıb, suaçan da elə bil ki, adamın sinəsindən sallanan xaçdır.

**Qızılgül satar.
Qeyrətsiz oluruq biz,
Səhv düşəndə yerimiz.
Tarin pərdələrini
Düzənə qurban!
Yerdəyiş et birini,
Xaric vurarsan.
Xaric səslənirik biz,
Səhv düşəndə yerimiz.**

1969-cu ildə bir oturma yazılmış və o gündən bu günə təzəliyini, hər yeni günümüze və dəyişən həyatımıza tam uyğunluğunu qeyb etməyən bu şeirin yaranma tarixçəsini bilsəniz hey-

Dedim: "Bu nədir, niyə onu bu təhər boynundan asmısan?"

Qayıtdı ki, su şüşələrinin, butilkaların ağzını onunla açıram. Boynumdan da ona görə asmışam ki, əlimin altında olsun, axtarmayım".

"Sən onu boynundan çıxart", - dedim.

O da: "Ay qardaş, əl çək, qoy işimi görüm. Aşağı qoyanda su bunu o tərəf bu tərəfə aparır, müştəri gələndə axtarmalı olaram".

"Yox, xaça oxşayırsan, çıxar onu boynundan".

Səs-küyə adamlar da toplaşır və onları aralayır...
Qabil Yaltaya istirahətə gedibmiş. Növbəti dəfə masa arxasında əyləşib qələmi götürəndə həmin zavodda, fabrikdə, neft mədənlərində işləməli olan cüseli susatan gəlib düşür yadına, şair təzədən coşur və ürəyini boşaldır:

**Ağ biləklər, gül əllər
Tarlada qabar.
Bir qeyrətsiz yekəpər
Limonad satar.
Qeyrətsiz oluruq biz,
Səhv düşəndə yerimiz.**

Həminə məlum olan şeirin belli misraları əvvəl belə imiş.

Sonra Qabil redaksiyada bu şeirin yaranması ilə bağlı əhvalatı danışanda dostlar gülüşürlər, amma məsləhət də görürlər ki, özünə düşmən qazanma, bu şeir həmin adamın rastına çıxsın, biləcəkdir onu nəzərdə tutmusan, bir də gördün axtardı tapdı səni. Həm də deyirsən hədələyibmiş. Niyə yox yerdən özünə macərə yaradırsan?! Ümumiləşdir yaz.

Və Qabil də limonadsatana gülsatanla əvəzləyir.

...Qabil yaşadığı şair ömrüylə, bütün yaratdıqlarıyla həyatının vacibdən vacib bir arzusunun gerçək olmasına çalışırdı.

Onun ən böyük istəyi idi ki, dünyanın hər yerində, amma dünyanın hər yerində olduğundan daha əvvəl candan sevdirdi Azərbaycanında heç vaxt insanların və dəyərlərin yeri səhv düşməsin.

Bu şeir günlərin birində köhnələyirdi, kəsərini, əhəmiyyətini itirirdi, dünya düzələyirdi, Qabil xoşbəxtlərin xoşbəxti olardı.

Amma neyləməli ki, 50 yaşlı bu Qabil şeiri hələ də təzədir, gücündədir.

İstəyirsən susatan yaz, istəyirsən gülsatan...